

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/67/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118212871
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5118212871.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Táni Rapčanovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti F.: W., nar. X.XX.XXXX, a C., nar. X.X.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, deti rodičov: matka - Mgr. H. F., rod. L., nar. X.X.XXXX, trvale bytom A., S. C. XXXX/X, t. č. M. W. U., T. XXX/X, právne zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Kvetoslava Kolínová, s.r.o., so sídlom Žilina, Národná 10; a otec Ing. Y. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., S. C. XXXX/X, právne zastúpeného Advokátska kancelária Hagara-Hagarová, s.r.o., so sídlom Žilina, Daniela Dlabača 35, o úpravu práv a povinností rodičov do rozvodu, v štádiu o nariadenie neodkladného opatrenia, na základe odvolania otca proti uzneseniu Okresného súd Žilina č. k. 37P/225/2018-49 zo dňa 2.10.2018 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd čiastočne vyhovel návrhu otca a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil jeho styk s maloletými deťmi každý párný týždeň v sobotu a v nedeľu od 9:00 hod. do 18:00 hod. a každú stredu od 16:00 hod. do 18:30 hod. Matke uložil povinnosť maloletých na styk s otcom pripraviť a odovzdať ich otcovi v mieste bydliska maloletých v určený deň a hodinu, na ktorom mieste je povinný otec deti po ukončení stretnutí vrátiť matke. Zároveň matke umožnil („matka je oprávnená“), aby v období od vykonateľnosti uznesenia do 31.12.2018 bola prítomná pri stretnutiach otca s maloletými; od 1.1.2019 sa styk bude uskutočňovať bez prítomnosti matky.

2. Okresný súd konštatoval, že rodičia spolu nežijú, „o deťoch sa nedokážu dohodnúť“, preto je dočasná úprava pomerov jednoznačne v záujme maloletých detí. Rovnako vnesie „právnú istotu“ do vzťahu rodičov a styk otca s deťmi nebude ponechaný na „svojvoľné rozhodovanie matky“. Zdôraznil, že je veľmi dôležité, aby deti vnímali vo svojom živote prítomnosť oboch rodičov. Mal za to, že určený rozsah stretnutí je dostatočný a zároveň nespôsobí príliš dlhé odlúčenie maloletých od matky; keďže sú ešte v útlom veku a prirodzene naviazané na matku. Počas styku cez víkendy bude mať otec možnosť zabezpečiť maloletým obed, uložiť ich na poobedný spánok, ale tiež hrať sa s nimi, ísť na výlet atď.

3. Okresný súd spôsob stretnutí diferencoval; v prvom - „adaptačnom“ - období sa bude uskutočňovať za prítomnosti matky. Účelom uvedeného je, aby si deti zvykli na pravidelné trávenie času s otcom; naproti tomu otec bude mať možnosť osvojiť si ich denný režim a návyky. Nakoľko sú maloletí naviazaní na matku a rodičia už rok nežijú v spoločnej domácnosti, v ktorom období stretnutia prebiehali len za jej prítomnosti, nebolo by v záujme maloletých nariadiť ich styk s otcom okamžite upraviť bez prítomnosti matky. Z rovnakých dôvodov zatiaľ neupravil prespávanie maloletých u otca, keď prihladol i na ich vyjadrenie.

4. Okresný súd pripomenul, že príprava dieťaťa na stretnutie nespočíva len v príprave „materiálnej“, ale aj psychickej. To znamená, že matka je povinná vplývať pozitívne na maloletých ohľadne ich vzťahu s otcom, vrátane stretávania sa s ním. Práve zodpovedný prístup matky k tejto jej povinnosti umožní deťom po uplynutí adaptačného obdobia (od 1.1.2019) tráviť plnohodnotne čas s otcom aj bez jej prítomnosti.

Okresný súd dodal, že nariadenú úpravu stretnutí považuje za primeranú aj vzhľadom na jej dočasnosť (vo veci samej predpokladá väčší rozsah úpravy), preto vo zvyšnej časti návrh otca zamietol.

5. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že rozsah stretnutí bude zodpovedať (otcovmu) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Hoci o neodkladnom opatrení môže súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania v tomto prípade - vzhľadom na obsahovo a vecne diametrálne odlišné podania rodičov - bolo žiaduce pojednávanie vykonať. Rovnako nesúhlasil s tým, že kolízny opatrovník v jeho neprítomnosti kontaktoval matku, ktorá mu poskytla zavádzajúce skutkové informácie a tiež maloletí v neprítomnosti otca „reprodukovali“ skutkové tvrdenia matky. Otec tak nemal možnosť náležite sa brániť; hoci objektívna skutočnosť, čo do jeho vzťahu s maloletými, sa úplne líši od popisu matky.

6. Zdôraznil, že počas spolužitia rodičov mal s oboma maloletými veľmi dobrý a blízky vzťah. Bol s nimi denno-dennom kontakte a spoločne pravidelne trávil i celé víkendy (chodievali najmä na výlety alebo na chatu). V spojitosti s odprevádzaním maloletej W. do a zo škôlky odvolateľ uviedol, že pre ňu chodieval minimálne preto, že matka bola na materskej dovolenke, škôlka sa nachádzala blízko miesta ich trvalého bydliska a tiež kvôli jeho pracovnej dobe. Za skutočný problém vzťahu rodičov označil to, že matka odmietala akúkoľvek verbálnu komunikáciu a „zdôvodnenie svojich postupov“. Bola to matka, kto presadzoval svoje rozhodnutia a on (otec) sa jej v záujme normalizácie vzťahu snažil vyhovieť. O riešenie situácie sa pokúšal za pomoci psychológov, či sekcie pre rodinu Žilinskej diecézy; čo však matka odmietala. Otec považoval za diskriminujúce, ak súd akceptoval návrh matky „na spôsob neodkladného opatrenia“ vo veci jeho styku s deťmi.

7. V podaní označenom ako „Doplnenie dôvodov odvolania...“ otec poukázal na obsah ním predložených dôkazov a z toho vyplývajúce závery o dôvodoch jeho údajného nezáujmu o maloletých. Mal za to, že okolnosť, že maloletí sa na noc budú vracieť k matke, môže na nich pôsobiť zmätočne a vyvolať v nich dojem, že otec nie je rovnocenným rodičom. Je dôležité, aby bolo rešpektované právo maloletých na zachovanie a budovanie vzťahu s oboma rodičmi, ako aj jeho právo (ako rodiča) výchovne pôsobiť na maloleté deti, do ktorého práva možno reštriktívne zasahovať len vtedy, ak sú dané skutočnosti, ktoré by odôvodňovali pozastavenie výkonu, obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv; čo ale nie je prípad otca. Dodal, že preferencia matky zo strany detí logicky vyplýva zo skutočnosti, že maloletí žijú dlhšiu dobu v podstate len s matkou, ktorá na nich „informačne a výchovne“ prevažne pôsobí. Uvedené oslabuje i argument o citovej naviazanosti maloletých na matku. Nemôže byť na ťarchu otcovi nezodpovedné konanie matky, ktorá bezdôvodne náhle opustila aj s maloletými spoločnú domácnosť a následne (až deštruktívne) bráni ich kontaktu s otcom.

8. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu vecne nevyjadril; len súhlasil s rozhodnutím odvolacieho súd bez nariadenia pojednávania.

9. Matka žiadala napadnuté uznesenie potvrdiť. Mala za to, že pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia nedošlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces. Rovnako nemožno spochybňovať vyjadrenie kolízneho opatrovníka len preto, že otec nebol prítomný pri rozhovore s matkou a maloletými. Matka uviedla, že ona síce napadnuté uznesenie nepovažuje za nevyhnutné, keďže sa stretnutia otca s maloletými realizovali aj pred jeho vydaním; aspoň však bude regulované direktívne správanie otca.

10. Poukazovala na to, že otec podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia po roku od jej odchodu zo spoločnej domácnosti, počas ktorého obdobia prejavoval len „vlašný záujem“ o maloletých. Zotrvávala na stanovisku, že jej odchod zo spoločnej domácnosti rozhodne nebol bezdôvodný. V spojitosti s vyjadrením Žilinskej diecézy doplnila, že otec sa náboženskými princípmi riadi len, keď mu to vyhovuje. S otcom aj v minulosti absolvovali niekoľko návštev u psychológa, ktoré však nevedli k zmene v jeho správaní.

11. Otec v následnej reakcii v plnej miere zotrval na svojom odvolaní. Zopakoval, že matka sa vyhýba verbálnej komunikácii, čo - okrem iného - znemožňuje aj uzavretie mimosúdnej dohody rodičov. Keďže išlo o vyjadrenie bez výzvy konajúcich súdov, navyše v zásade len opakujúce už predchádzajúce podstatné stanoviská otca, odvolací súd ho nedoručoval ostatným účastníkom.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

13. Už okresný súd náležite podčiarkol dočasný charakter úpravy pomerov (stretávania otca s maloletými) zadefinovanej neodkladným opatrením. Ide svojim charakterom o určujúce východisko a zároveň kritérium primeranosti nevyhnutnej úpravy. Len na okraj krajský súd dodáva, že doterajší postup okresného súdu vykazuje znaky plynulosti a je dôvodný predpoklad skorého meritórneho rozhodnutia. Zároveň bezprostredne v napadnutom rozhodnutí okresný súd konštatoval, že je viac ako zrejmé, že vo veci samej bude vymedzené stretávanie detí s otcom v širšej miere. Nehrozí teda obava, že napadnutým rozhodnutím okresný súd v podstate definitívne upravil styk otca s maloletými a v rámci rozsudku už len „preberie“ takto stanovený rozsah stretnutí.

14. Aktuálne vymedzený rozsah styku maloletých s otcom je primeraným na udržanie ich náležitej vzájomnej emočnej väzby. Osobitne, ak je osvedčené určité (časovo nie nepodstatné) prerušenie bezprostredných kontaktov; čo u detí v tak nízkom veku ako maloletí W. a C. predstavuje významnú okolnosť. Z hľadiska rozhodovania o neodkladnom opatrení nie je podstatné, kto z rodičov a do akej miery je zodpovedný za daný stav; rozhodujúci je predmetný objektívne existujúci fakt. Obnovenie vzťahu maloletých k otcovi je namieste realizovať postupnou formou, čomu zodpovedá aj „etapovitost“ spôsobu priebehu stretnutí; od 1.1.2019 bez prítomnosti matky. V danej spojitosti je dôležité si uvedomiť, že navyše nejde o obnovenie kontaktov v pravom slova zmysle, keďže aktuálne kontakty už nebudú prebiehať v prostredí spoločnej domácnosti, ale v podmienkach, keď rodičia žijú oddelene; minimálne z aktuálnych postojov rodičov sa pritom javí, že ide o stav nezvratný a trvalý.

15. V doterajšom priebehu konania neboli osvedčené okolnosti, v zmysle ktorých by zvolená forma a rozsah stretnutí detí s otcom viedli v aktuálnom štádiu k strádaniu (osobitne v emočnej rovine) na strane detí. Citové strádanie na strane otca je zrejmé a krajský súd nepochybuje o jeho úprimnosti, ale aj s poukazom na vyššie uvedené skutkové okolnosti adaptácia detí na novú faktickú situáciu si vyžaduje postupnosť.

16. Procesný postup okresného súdu pri vydávaní neodkladného opatrenia zodpovedal príslušným zákonným ustanoveniam. Nakoľko účelom tohto štádia konania je „rýchle riešenie“ (a s poukazom na vyššie uvedené súvislosti) ani odvolací súd nepovažoval za nutné vykonanie pojednávania, či vykonanie dokazovania spôsobom vlastným meritórnemu rozhodovaniu. Rovnako neodporuje štádiu konania o neodkladnom opatrení zohľadnenie vyjadrenia detí vykonaného pred kolíznym opatrovníkom v rámci jeho šetrenia v aktuálnej domácnosti matky a v podstate v jej prítomnosti. Uvedené platí napriek tomu, že z hľadiska výpovednej hodnoty takéhoto vyjadrenia je nevyhnutné zohľadniť fakt súčasnej „dominantnej prítomnosti“ matky v živote detí, a to so všetkými jej pozitívnymi, ale aj negatívnymi dôsledkami.

17. V tejto spojitosti krajský súd dodáva, že aktuálny postoj matky, ktorý je dostatočne osvedčený dôkazmi prezentovanými otcom, (minimálne) nevykazuje znaky nevyhnutnej kooperácie a súčinnosti. Naopak, javí sa, že subjektom, ktorý neprimerane autoritatívnym až direktívnym spôsobom (určovanie, ako a kde má stretnutie prebiehať; kde nemá otec parkovať pri preberaní detí a pod.) zasahuje do súvislostí bezprostrednej realizácie stretnutí detí s otcom, je matka. Krajský súd zdôrazňuje, že v rámci určeného času stretávania s deťmi o spôsobe i mieste trávenia spoločného času rozhoduje ten rodič, ktorý je oprávnený s deťmi sa stretnúť (v súdnej veci otec).

18. Zároveň je namieste zopakovať konštatovanie okresného súdu, že príprava maloletých na stretnutia s otcom nezahŕňa len zabezpečenie ich fyzickej prítomnosti v stanovený čas na stanovenom mieste a náležité oblečenie, či obutie, ale aj (a to dokonca predovšetkým) primeranú prípravu po psychickej, resp. emocionálnej stránke. To znamená, že matka je povinná vplývať pozitívne na maloletých ohľadne ich vzťahu s otcom, na ktorej povinnosti nič nemení jej - viac ako zreteľné - sklamanie a frustrácia so vzájomného partnerského vzťahu s manželom/otcom maloletých detí. Práve schopnosť pripraviť deti na stretnutia je preukázaním schopností matky byť tou osobou, ktorá (s veľkou pravdepodobnosťou) bude hlavným nositeľom zodpovednosti za celkovú bezprostrednú výchovu a vývin maloletých W. a C.. Osobitne, ak vzhľadom na vek detí je zrejmé, že ich detstvo a dospievanie v podmienkach oddeleného života rodičov bude dlhoročným faktom. Úlohou oboch rodičov je dôsledky tohto faktu zmiernovať, nie ich ešte zväzňovať a eskalovať. Dodržiavanie nariadenej úpravy, t.j. rešpektovanie práv maloletých a druhého rodiča v zmysle neodkladného opatrenia zároveň naznačí, aký je prístup toho-ktorého z rodičov k výkonu jeho rodičovských práv a povinností a môže mať nemalý vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

19. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie **n i e** je prípustné.